

АНАЛІЗ виконання антикорупційних програм органів влади за III квартала 2017 року

Аналіз виконання 58 антикорупційних програм органів влади, погоджених Національним агентством з питань запобігання корупції станом на 15 вересня 2017 року, проведено відповідно до пункту 7 частини першої статті 11 Закону України «Про запобігання корупції»*.

За результатами проведеного аналізу встановлено, що стан виконання заходів щодо запобігання корупції, передбачених антикорупційними програмами органів влади, перебуває на задовільному рівні.

Так, в межах **реалізації заходів щодо усунення чинників ідентифікованих корупційних ризиків** органами влади вносяться зміни до власних нормативно-правових та організаційно-розпорядчих актів, що стосуються, зокрема:

питань спрощення надання адміністративних послуг (Держекспортконтроль, Держархбудінспекція, Донецька, Львівська, Полтавська, Сумська ОДА);

проведення публічних закупівель через систему ProZorro (Генеральна прокуратура, Міненерговугілля, Державна міграційна служба, Вінницька, Закарпатська ОДА);

удосконалення процедур управління фінансовими і матеріальними ресурсами, управління персоналом (Міноборони, Міненерговугілля, Державна міграційна служба, Сумська, Чернівецька ОДА).

Далі наводяться приклади позитивних практик із виконання антикорупційних програм.

Наприклад, **Генеральною прокуратурою з метою усунення зовнішніх корупційних ризиків** спрямовано пропозиції суб'єктам законодавчої ініціативи про внесення змін і доповнень до таких нормативно-правових актів:

Закону України «Про прокуратуру» – у зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» в частині забезпечення реалізації функцій органів прокуратури, а також звільнення від сплати судового збору при реалізації функцій представництва інтересів громадянина і держави в суді (з урахуванням зауважень експертів ЄС, Ради Європи) з метою усунення корупційного ризику щодо неефективного вжиття прокурором заходів представницького характеру на усунення наслідків правопорушень;

Бюджетного кодексу України – щодо внесення змін в частині зняття обмежень застосування статті 81 Закону України «Про прокуратуру» (щодо оплати праці) з метою усунення корупційного ризику стосовно недостатнього рівня соціального захисту працівників органів прокуратури.

* 7) координація та надання методичної допомоги щодо виявлення державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування корупціогенних ризиків у своїй діяльності та реалізації ними заходів щодо їх усунення, у тому числі підготовки та виконання антикорупційних програм.

Також, **Держекспортконтролем** з метою усунення зовнішнього корупційного ризику щодо неналежного визначення в нормативно-правовому акті функцій, прав і обов'язків посадових осіб підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» яким, зокрема пропонується встановити єдиний граничний строк розгляду заяв та прийняття рішення про надання або відмову у наданні документів у галузі державного експортного контролю, а також збільшити строк дії дозволів (висновків) на право здійснення міжнародних передач товарів.

Законопроект доопрацьовується з урахуванням зауважень Мінекономрозвитку, а також здійснюється перерахунок вартості надання Держекспортконтролем адміністративних послуг, яка буде визначена у статті 30 Закону України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання».

Крім того було удосконалено систему внутрішнього (державного) контролю прийняття рішень стосовно видачі висновків щодо міжнародних передач контрольованих товарів до/з країн, стосовно яких діють міжнародні або національні експортно-імпортні обмеження, шляхом здійснення погодження з МЗС, ГУР МО, СБ та СЗР України можливості надання дозволів/висновків. Застосовується багаторівневий контроль проходження контрольної картки (виконавець – начальник відділу – директор департаменту). Крім того, питання щодо можливості надання таких дозволів/висновків розглядається на засіданнях Комісії з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю при Раді національної безпеки та оборони України.

З метою встановлення зовнішнього (громадського) контролю **Сумською ОДА** утворено робочу групу з упорядкування земельних відносин та водних об'єктів. До складу групи залучені представники заінтересованих органів, а також громадськості. Рішення з усіх питань приймаються колегіально.

Водночас з метою усунення необґрунтованих дискреційних повноважень (можливості приймати рішення без регламентації та обґрунтувань на власний розсуд) встановлено конкурсну процедуру щодо виділення коштів обласного бюджету для надання фінансової підтримки громадським організаціям інвалідів і ветеранів, політичних в'язнів і репресованих, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 10 жовтня 2017 року № 572-ОД, зареєстроване Головним територіальним управлінням юстиції в Сумській області 18 жовтня 2017 року за № 124/1769).

Також з метою усунення аналогічного корупційного ризику наказом Департаменту агропромислового розвитку Сумської ОДА від 16 січня 2017 року № 4-ОД (зі змінами) затверджено інформаційну та технологічну картки адміністративної послуги. З метою усунення корупційних ризиків видачі сертифікатів племінних (генетичних) ресурсів суб'єктами господарювання племінної справи у тваринництві здійснюється Департаментом виключно через «Центр надання адміністративних послуг м. Суми».

Чернівецькою ОДА з метою мінімізації корупційних ризиків, пов'язаних з конфліктом інтересів при переведенні особи на рівнозначну посаду з одного органу влади (структурного підрозділу) до іншого, або в межах одного органу влади (структурного підрозділу), сектором з питань запобігання корупції апарату обласної державної адміністрації додатково вивчається особова справа та ділова репутація особи, яка підлягає такому переведенню.

Також з метою мінімізації корупційного ризику стосовно укладання договорів щодо поставки товарів, надання послуг, виконання робіт з недобросовісними учасниками процедури закупівель, Чернівецькою ОДА із використанням інтернет-ресурсу «Антикорупційний монітор», додатково проводиться аналіз попередньої діяльності учасників процедури закупівель на предмет формалізованих ознак корупційної складової.

Міненерговугілля з метою регламентації процедури складання, затвердження/погодження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, що належать до сфери управління Міненерговугілля України, та господарських товариств із державною часткою акцій (часток, паїв) більше 50 відсотків, щодо яких Міненерговугілля України здійснює управління корпоративними правами держави, затверджено відповідний Порядок (наказ від 30 червня 2017 року № 45).

Водночас слід зазначити, що **в діяльності Міненерговугілля встановлено критичний рівень невиконання заходів щодо усунення корупційних ризиків.**

Так, не виконано у встановлені антикорупційною програмою строки 11 заходів, з яких: 4 – не виконуються, 2 – строки виконання сплили, 5 – інформацію уповноваженому підрозділу з питань запобігання та виявлення Міненерговугілля, який визначено відповідальним за проведення моніторингу виконання антикорупційної програми, взагалі не надано.

Зазначене свідчить про відсутність належного контролю з боку Міністра енергетики та вугільної промисловості України за станом виконання антикорупційної програми Міненерговугілля на 2017 рік та необхідність вжиття ним заходів дисциплінарного впливу до відповідальних виконавців заходів щодо усунення корупційних ризиків в діяльності Міненерговугілля, які невиконані (або несвоєчасно виконанні).

Також невиконання або несвоєчасне виконання заходів щодо усунення корупційних ризиків встановлено в **Генеральній прокуратурі, Держекспортконтролі, Державіаслужбі, Держархбудінспекції, Держатомрегулювання, Донецькій ОДА.**

Крім того, більшість органів влади забезпечують *виконання заходів стосовно реалізації загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідних сферах*, до яких, зокрема належать:

забезпечення функціонування спеціальних телефонних ліній, засобів електронного зв'язку з використанням можливостей для внесення громадянами повідомлень про корупцію, із збереженням анонімності заявника;

надання методичної та консультаційної допомоги з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства посадовими особами;

здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, а також вжиття заходів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;

визначення відповідальних осіб за проведення перевірки фактів подання (неподання), несвоєчасного подання електронних декларацій та подальшого інформування Національного агентства з питань запобігання корупції;

експертиза проектів нормативно-правових актів, організаційно-розпорядчих документів, що видаються органом влади, з метою виявлення причин, що призводять чи можуть призвести до вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень;

Наприклад, з метою виявлення у проектах розпорядчих документів голови **Сумської ОДА** положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, протягом 9 місяців 2017 року головним спеціалістом сектору з питань запобігання та виявлення корупції проведено більше 500 експертиз, за результатами яких внесено 74 зауважень щодо наявності у проектах документів корупціогенних чинників, які були усунуті у встановленому законодавством порядку, та підготовлено 2 письмових зауваження щодо можливої наявності у проектах документів корупціогенних факторів.

Крім того, **Чернівецькою ОДА** проведено 14 спеціалізованих семінарів для працівників обласної та районних державних адміністрацій, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, посадових осіб органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад Чернівецької області щодо порядку заповнення та подання на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. У зазначених заходах взяли участь понад 1000 осіб.

Також сектором з питань запобігання та виявлення корупції Чернівецької ОДА надано 117 роз'яснень щодо заповнення декларацій окремим державним службовцям та посадовим особам органів місцевого самоврядування.

Полтавською ОДА протягом квітня-травня 2017 року проводилась перевірка своєчасного подання державними службовцями щорічних е-декларацій та осіб, які були звільнені у 2016 році, шляхом пошуку та перегляду інформації в публічній частині ЄДРДО на офіційному веб-сайті Національного агентства. Також постійно проводився моніторинг щодо своєчасного подання е-декларацій кандидатів на посаду та перед звільненням.

За результатами трьох кварталів 2017 року до Національного агентства направлено 21 повідомлення про неподання або несвоєчасне подання декларацій державними службовцями, із них: апаратом ОДА – 3; структурними підрозділами ОДА – 8; райдержадміністраціями – 10 повідомлень.

Крім того, з метою виконання вимог частини четвертої статті 53 Закону України «Про запобігання корупції» щодо забезпечення умов для повідомлень про корупцію, зокрема, через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку в рамках реалізації антикорупційних програм відповідні умови створені Державною інспекцією навчальних закладів, Держекспортконтролем, Держархбудінспекцією, Держатомрегулювання, Донецькою, Закарпатською, Чернівецькою ОДА та іншими органами влади (всього 22 органи влади).

Висновки та пропозиції:

1. У зв'язку із встановленням непоодиноких випадків невиконання (несвоєчасного виконання) заходів щодо усунення корупційних ризиків в діяльності органів влади, під час підготовки інформації щодо виконання антикорупційних програм у 2018 році врахувати відомості викладені у цьому Аналізі, та за потреби підготувати звернення до керівників таких органів щодо необхідності запровадження контролю з їх боку за станом виконання антикорупційних програм.

2. З метою належної організації роботи з моніторингу та оцінки виконання антикорупційних програм, запропонувати керівникам інших органів влади (крім 58, про яких йдеться в цьому Аналізі) підвести підсумки виконання антикорупційних програм у 2017 році та направити відповідну інформацію до Національного агентства.